

MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI
PODSEKRETARZ STANU

Warszawa, dnia 22.08. 2012 r.

BM-I-071-761/12/13
DWMPC-VI-071-2/12

L. Kojak
SEKRETARIAŃ
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 24.08.2012
nr. 4204 podpis. *R. Kojak*

Pani

Maria Pańczyk-Pozdziej

Wicemarszałek Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

Stanisława Poni Marszałek

Uprzejmie przedstawiam Pani Marszałek stanowisko do oświadczenia Pana senatora Ryszarda Knosali, złożonego podczas 16 posiedzenia Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 26 lipca 2012 r., skierowanego do Ministra Sprawiedliwości w dniu 2 sierpnia 2012 roku – BPS/043-16-622/12.

Oświadczenie powyższe dotyczy opłat egzekucyjnych w sprawach o opróżnienie lokalu mieszkalnego i zawiera prośbę o podjęcie inicjatywy legislacyjnej w kierunku ustawowego zwolnienia osób, które doświadczyły przemocy w rodzinie, od opłat egzekucyjnych w sprawach o eksmisję sprawcy w/w przemocy z wspólnie zajmowanego lokalu mieszkalnego.

Na wstępie, należy zauważyć, że w sprawie trudności z eksmisją sprawców przemocy w rodzinie, w tym opłat egzekucyjnych, Minister Sprawiedliwości zajmował stanowisko już wcześniej, w odpowiedzi z dnia 20 października 2009 roku na interpelację nr 11601 posła Lucjana Karasiewicza. Stan prawny od tego czasu nie uległ zmianie.

Opróżnienie lokalu z rzeczy i osób odbywa się zgodnie z przepisami o egzekucji świadczeń niepieniężnych. Wszczęcie egzekucji w w/w sprawach, zgodnie z art. 49 a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku *o komornikach sądowych i egzekucji* (tekst jednolity: Dz.U. Nr 231, poz. 1376 z 2011 r.), uzależnione jest od uiszczenia przez wierzyciela opłaty stałej, która zgodnie z art. 51 ust. 1 pkt 3 w/w ustawy wynosi 40% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia (w chwili obecnej opłata ta wynosi 1166,86 zł). Przepisy art. 770 i 770¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 roku *Kodeks postępowania cywilnego* (Dz.U. Nr 43, poz. 296 ze zm.) przewidują możliwość odzyskania przez wierzyciela poniesionej przez niego

opłaty egzekucyjnej od dłużnika, po zakończeniu postępowania. Zwrot tej opłaty wierzycielowi należy się również w przypadku, gdy dłużnik opuści lokal na skutek wezwania go przez komornika sądowego do dobrowolnego wykonania tej czynności, na skutek czego postępowanie egzekucyjne zostanie umorzone na wniosek wierzyciela (vide. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2001 r., III CZP 74/01, OSNC 2002/10/117).

Oczywiście może się jednak zdarzyć, że ze względu na niewypłacalność dłużnika koszty te w rzeczywistości obciążą wierzyciela. Tym niemniej powyższe stanowi ryzyko każdego postępowania egzekucyjnego.

W aktualnym stanie prawnym, zwolnienie od kosztów sądowych uzależnione jest od wykazania przez osobę domagającą się zwolnienia braku możliwości poniesienia tych kosztów bez uszczerbku dla utrzymania koniecznego siebie i rodziny. Zwolnienie takie, przyznane stronie w postępowaniu rozpoznawczym, rozciąga się także na postępowanie egzekucyjne (art. 771 k.p.c). Istnieje również możliwość domagania się takiego zwolnienia wyłącznie na etapie postępowania egzekucyjnego.

Zarzut postawiony w oświadczeniu, jakoby uzależnienie zwolnienia z opłaty sądowej/egzekucyjnej od stanu majątkowego wierzyciela w sprawach o eksmisję sprawców przemocy w rodzinie, nie zabezpieczał w wystarczający sposób praw ofiary, uznać należy za nieuzasadniony.

Po pierwsze, oświadczenie skupia się na eksmisjach prowadzonych na podstawie orzeczenia wydanego w trybie art. 11a ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku *o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* (Dz.U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.), który jako jeden z wielu przepisów przewiduje odseparowanie sprawcy od osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Wprowadzanie jakichkolwiek ulg (zwolnień) od opłat egzekucyjnych w stosunku tylko do tego rodzaju spraw, powodowałoby nierówne traktowanie pokrzywdzonych przemocą w rodzinie, którzy uzyskali wyrok eksmisyjny na innych podstawach prawnych.

Po drugie, w oświadczeniu pominięto fakt, że ostateczne koszty opłaty egzekucyjnej, na podstawie art. 770 kpc, poniesie dłużnik, z wyjątkiem gdy ze względu na stan majątkowy nie będzie w rzeczywistości w stanie zwrócić kosztów egzekucyjnych.

Po trzecie, podkreślenia wymaga, że ustawowe zwolnienie od kosztów sądowych, które nie odnosi się do sytuacji osobistej, majątkowej oraz rodzinnej strony dokonującej czynności podlegającej opłacie, stanowi wyjątek od konstytucyjnej zasady równości stron wobec prawa albowiem uprzywilejowuje jedną grupę podmiotów względem innej. Oczywiście w świetle przepisów konstytucji jest to dopuszczalne, jeśli przemawiają za tym szczególne względy społeczne, ekonomiczne itp. Przykładowo, za zwolnieniem od kosztów

sądowych wierzycieli alimentacyjnych przemawia charakter przysługujących im roszczeń, których wysokość wyznaczana jest potrzebami egzystencjonalnymi uprawnionego.

Nie ma jednakże racjonalnych powodów do generalnego ustawowego zwolnienia od kosztów sądowych osób będących pokrzywdzonymi przemocą w rodzinie. Osoby te mogą bowiem znajdować się w sytuacji pozwalającej na uiszczenie kosztów bez uszczerbku dla koniecznego utrzymania siebie i rodziny. Ustawowe zwolnienie od kosztów wyżej wymienionych osób oznaczałoby konieczność rozważenia zwolnienia od kosztów sądowych również i innych podmiotów z uwagi na okoliczności faktyczne np. pokrzywdzonych czynami niedozwolonymi, konsumentów itd. Każdej z tych grup podmiotów można by było bowiem przypisać cechę szczególną (wyróżniającą), która dawałaby podstawę do żądania wprowadzenia ustawowego zwolnienia od kosztów sądowych. Cechy te jednak nie mają na tyle istotnego znaczenia społecznego, aby rozważać wprowadzenie rozwiązania prawnego w postaci zwolnienia od kosztów sądowych, bez względu na status majątkowy osób dochodzących praw przed sądem bądź w postępowaniu egzekucyjnym.

Z wyżej wymienionych powodów w Ministerstwie Sprawiedliwości nie są prowadzone, ani też planowane, prace zmierzające do wprowadzenia ustawowego zwolnienia od kosztów sądowych /egzekucyjnych wierzycieli w sprawach o eksmisję sprawcy przemocy w rodzinie z lokalu mieszkalnego, zajmowanego wspólnie z osobą pokrzywdzoną.

Z szacunkiem

PODSEKRETARZ STANU
w Ministerstwie Sprawiedliwości

Wojciech Węgrzyn